

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 13. septembra 1930. Telefon št. 2552.

ŠTEV. 107.

Seja predsedstva Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani.

V sredo 10. t. m. dopoldne se je vršila v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo predsedstvena seja Zveze trgovskih gremijev.

Zvezni predsednik gosp. Josip J. Kavčič je po otvoritvenem nagovoru prešel takoj na dnevni red in podal izčrpano predsedstveno poročilo, ki vsebuje najvažnejše akcije, ki jih je po zveznem občni zboru podvzela Zveza. Zlasti omenja poročilo akcije glede zgraditve železniške proge Kočevje - Sušak in konferenco, ki se je vršila dne 6. julija t. l. na Sušaku. V davčnem vprašanju navaja poročilo, da zvezna akcija za znižanje odstotne mere osnovnega in dopolnilnega davka in uvedba eksistenčnega minimuma doslej ni bila uspešna. Zato bo Zveza na svojem prihodnjem občnem zboru podala izčrpan, številčno utemeljen referat o davkih. V telefonskih zadevah vodi Zveza že skoraj 2 leti borbo za zboljšanje v Sloveniji jako neugodnih telefonskih zvez, ki jih povzroča pomanjkanje kreditov. Glede pogodbe med Zvezo in tiskarno »Merkur« omenja poročilo, da se bo pogodba podaljšala za eno leto z istimi pravicami in dolžnostmi Zveze, kot jih je imela doslej.

Tajnik J. Kaiser je podal nato

obširno tajniško poročilo, ki navaja akcije, intervencije in izjave, ki jih je izvršila Zveza v razdobju od zadnje predsedstvene seje. Poročilo opisuje uvodoma splošni gospodarski položaj in prehaja nato na posamezne akcije v prometnem, obrtno-pravnem, davčnem in organizatoričnem oziru ter razne intervencije in izjave.

Po poročilu se je razvila živahna debata glede prodaje blaga od strani konzumov nečlanom in glede posečanja zasebnikov po potnikih.

Z ozirom na dejstvo, da je zašla naša lesna trgovina v težko stagnacijo, bo sklicala Zveza v Celje anketo lesnih trgovcev, na kateri se bo razpravljalo o težkem položaju lesne trgovine in napravili posebni sklepi.

Glede vajenskih preizkušenj bo Zveza izdelala za interno uporabo gremijev okvirni pravilnik, kako naj se preizkušnje vrše in kakšna vprašanja naj se pri praktičnih preizkušnjah stavijo. Vršitev vajenskih preizkušenj se bo nato pri vseh gremijih enotno izvedla.

Razpravljalo se je nato še o nedeljskem delu v podeželskih trgovinah in glede zamenjave solnih vreč, nakar je predsednik g. Josip Kavčič zaključil sejo.

* * *

Ing. arh. Vladimir Šubie:

Nova risalna tehnika.

Za korespondenco, za knjigovodstvo in druga pisarniška opravila so že precej časa v uporabi tehnični pripomočki, ki poenostavljajo in pospešujejo poslovanje.

V trgovskem, oziroma vobče poslovnem svetu je torej racionalizacija dela že polno uveljavljena, a vedno še išče in najde novih smeri, da se uveljavi. Tehnika sama pa, ki je toliko delovnih pripomočkov dobavila raznim strokam v trgovini, industriji in gospodarstvu, je do zadnjega časa morala se zadovoljiti s komaj opaznimi izboljšavami svojega delovnega orodja.

Pa se je naenkrat pojavila priprava, idejno zasnovana onostran oceana, ki je po parih letih svojega postanka in izpopolnjevanja zavojevala že ves zunanji tehnični svet. Po zanimanju, ki ga upravičeno vzbuja nov risalni stroj »Isis«, moremo soditi, da bodo skoraj potisnjeni v stran: priložnice s trikotniki, koto-meri, pa tudi radirke itd. povsod tam, kjer se nujno uveljavlja zahteva po hit-

trem, preciznem in snažnem tehničnem delu. Da niti ne imenujem ugodnosti, ki jih za zbranost duha in fizično vstrajnost pri konstrukcijskem in drugem risalnem delu zaposlenih nudi uporabljen imenovanega risalnega stroja. Posebnih koristi pri ortežih s mnogi koti, dalje pri cestnih načrtih, železnih in drugih konstrukcijah. Uporabljati se morejo normalna in razna redukejska merila.

Kako izgleda: Posebno konstruirana risalna miza ima prosto premikajočo se risalno desko, momentano uporabljivo v vseh poljubnih položajih. Risalni stroj nima nikakih vzmetov. Sestoji iz dveh, medsebojno v krogličastih tečajih spojenih paralelogramov, kojih jeden nosi risalni globus z ravnili in merili. Risalni globus se prosto suče in se da fiksirati v vsakem kotu. V dotičnem kotu se potem premika preko risalne deske in omogoči, da se kjerkoli takoj lahko zarišejo paralele v smereh osnovnega kota.

Opisani, absolutno precizni risalni stroj bo nedvomno skoraj tudi pri nas našel potrebne upoštevanja za smotreno izrabo teh. delavnih sil.

zgraditeljev, da so opozarjala takratni in v poznejši svet na njihova dela.

Kakšno važnost so polagali ljudje že v starih časih na reklamo, nam še jasneje priča napis, katerega so našli na eni zgradbi pri izkopavanju Pompejev in ki doni kot današnji oglas: »Popotniki pojdite od tukaj do dvanajstega stolpa, tam ima Sarinus gostilno. Obiščite isto. Na zdravje.«

Ti primeri nam pričajo, da je reklama tako stara kot obrt sama in da je bila že v davnih časih pripomoček trgovskemu svetu, brez katerega danes ne bi mogla in ne more izhajati. Posebno danes je reklama potrebna trgovcu kot obrtniku in industrijalcu, ko je konkurenčni boj velikanski in kljub zaščitnim carinam inozemska

konkurenca nevarna našemu trgovskemu gospodarstvu. A ne samo trgovcu, obrtniku, industrijcu je potrebna reklama, temveč tudi vsem tistim, kateri hočejo na katerokoli stvar zbuditi pozornost publike.

Marsikdo bi pa rekel: draga reklama bi v tem času še poslabšala gospodarsko krizo s tem, da bi podražila blago itd. Na prvi pogled izgledajo razmere res tako. Ako pa si ogledamo reklamo malo bližje, vidimo, da je stvar nekoliko drugačna. Reklama poveča promet blaga, vzbuja nove potrebe, zmanjša obratne stroške, kar ima za posledico pocenitev in podražitev blaga, nastavlja nove ljudi, pospešuje napredek tiska, opozarja ljudi na domače proizvode (»kupujte lazemsko blago«), ustvarja odnosno vzbuja zavest in smisel širših mas za gospodarstvo itd. Zato lahko rečemo, da služi reklama trgovskemu, kakor tudi narodnemu gospodarstvu. Njeno delo je dragoceno za prospeh gospodarstva. Obsodbe vredna je pa nasprotno vsaka nemoralna in neelojalna reklama. (To je tudi mogoče.). Ta nosi mogoče tudi malo krivde, da se ni mogla pri nas razviti produktivna reklama tako kot pri drugih naprednih narodih, kjer so spoznali že pred mnogo leti nje gospodarski pomen, brez katere moderna trgovina ni več mogoča. Kako pa naj ve konsument, da je blago na prodaj, ako ga ne opozoriš na to.

Vsaka reklama pa naj bo res produktivna. Povsod naj bi uporabili pravilo »z malimi sredstvi doseči največji uspeh«. To pa je le mogoče, ako se upoštevajo vse okolnosti, predvsem pa znanje. Vsakdo, ki ima namen delati reklamo za katerokoli blago ali predmet, naj se vpraša, ali je dotično blago ali produkt reklame potreben, njega kvaliteta, ali je dovolj odjemalcev, obstoji momentana potreba za to, finančno možnost kupcev itd. Končno pa pridemo do najvažnejše točke in ta je psihologija.

Psihologija je reklami tako potrebna kot kovaču kladivo. Brez nje je uspešna reklama skoraj nemogoča. Na ta velevažni problem se še povrnemo v poznejših člankih. Za enkrat lahko rečemo, da opravlja reklama gospodarstvu idealno delo, katere načelo je »Vaš uspeh moj cilj«.

KONGRES GOSPODARSKIH ZBORNIC IN KORPORACIJ V BEOGRADU SE ZAČNE DANES.

O poteku kongresa, resolucije in važnejše referate priobčimo izčrpano poročilo v prihodnji številki.

ZAKON O CARINSKIH UGODNOSTIH ZA HOTELSKO INDUSTRIJO.

»Službene Novine« od 10. t. m. objavljajo zakon o carinskih ugodnostih za hotelsko industrijo. Veljavnost določil tega zakona traja do konca leta 1936. V našem listu smo že pred tedni priobčili podrobnejšo vsebino zakonov. Opozarjamo na ugodnosti, ki jih nudi zakon za nove hotelske zgradbe, vse interese.

Velika gozdarsko-lovska razstava se zaključuje nepreklicno 15. t. m. Ne zamudite!

Ing. Milan Šuklje:

Banovinske in občinske davščine.

(Referat za VIII. kongres gospodarskih zbornic in organizacij)

Meseca oktobra 1929 je Ministrstvo za finance zahtevalo od gospodarskih korporacij predloge glede zakonske ureditve finansiranja samoupravnih teles. — Sledeč temu pozivu je Zveza industrijcev v Ljubljani predložila svoje mnenje, v katerem smo naznanili te poglobljene zahteve:

Zakonska ureditev finansiranja samoupravnih teles (banovin, občin) mora vpoštevati dejstvo, da so v glavnem vsi davčni viri že sedaj izdatno obdavčeni. Vsled tega ni iskati novih davčnih virov, namreč je misliti na to, da država odstopi nekatere davke banovinam in občinam in to ali v celoti ali v tangential. Kar tiče državnih neposrednih davkov, ki so z zakonom od leta 1928 na novo urejeni, smo posebej zahtevali, da se naj samoupravnim telesom zabrani nalaganje doklad na te davke, ker je nujna posledica takih doklad neenakomerna obremenitev poedinih gospodarskih slojev in poedinih davčnih subjektov, s čimer se prevrže pravilno stanje, ki ga je hotel zakon ustvariti. V kolikor se vendar smatra, da prenese eden ali drug državni davek še kako povečanje, se mora to povečanje izvesti enotno in enakomerno za vso državo, bodisi s povečanjem davčne stopnje, bodisi z dodatkom posebnih doklad za namen samouprave. Konkretno smo še predlagali, da naj država odstopi celokupno zemljarino banovinam, zgradarino pa občinam. Od ostalih vrst neposrednih davkov naj se tem telesom dodelijo primerne tangente, vpoštevaje davčni doprinos dotičnih področij. Nadalje naj država odstopi banovinam oziroma občinam primeren del dohodkov od trošarine, taks in pristojbin, in to v razmerju števila prebivalstva. V kolikor bi tako ustvarjeni dohodki banovin in občin ne zadostovali, naj bi se banovinam določil še del državnih dohodkov iz drugih virov. Pri bankih upravah naj se ustanovijo posebni fond, iz kojih bi banovine dotirale one občine svojega področja, katere ne morejo pokriti svoje potrebščine z lastnimi dohodki in z rednim deležem na donosu državnih davkov.

Tako smo si bili zamislili radikalno rešitev težavnega in kompliciranega finansiranja samoupravnih teles. Odločno smo se izrekli proti pravici samoupravnih teles, da po svoji volji nalagajo doklade na državne davke. Pri tem smo opozorili na znano dejstvo, da se višina samoupravnih doklad običajno določa po enostranskih tendencah in čestokrat v duhu, ki je protiven ekonomskemu napredku. Po drugi strani ustvarjajo različne doklade na direktne davke in na državno trošarino, pa tudi samostalne davščine in takse (primeroma naj omenim občinske uvoznine, potem takse na sredstva produkcije) neenakost v pogojih produkcije in konsumu, tako da se umetno postavljajo v notranjosti države carinske in ekonomske meje.

Od nas predlagani princip preureditve sedanjega stanja potom razdelitve državnih davčnih dohodkov med državo in samoupravna telesa zahteva daljše studije in priprave, ker se mora naslanjati na točne podatke statistike. Razumljivo je tedaj, da Ministrstvo za finance ni moglo tekom enega leta pristopiti k realizaciji tega programa. Vendar pa je ministrstvo pokazalo dobrovo-

Milan Premk:

Reklama in njen pomen.

Beseda »reklama« izhaja iz latinske besede clamare = vpiti in reklamare = zopet ali ponovno vpiti, kar bi se z drugimi besedami reklo: vpiti toliko časa, dokler ne ostane v možganih tvojega bližnjega. Te besede povejo že dovolj jasno pomen reklame.

Ako pogledamo malo nazaj v zgodovino reklame, vidimo, da reklama ni nikakor iznajdba novejših dobe, temveč je bil njen pričetek že pred 4000 leti, kar dokazujejo v Asiriji in Babiloniji odkrite palače, katere nosijo imena njih zidarjev, oziroma

ljo preprečiti preočitne neenakomernosti obdačbe po samoupravnih telesih. — Tako je hotelo enotno urediti samoupravne doklade k državni trošarini in je to namero tudi prilično realiziralo. Še enkrat predlagamo, da naj se samoupravnim telesom zabrani nalaganje lastnih doklad k državni trošarini, namesto tega naj se uvede enoten dodatek, kateri se po določenem ključu odda banovinam in občinam, ali pa se naj povišajo one postavke trošarinske tarife, ki tako povišanje prenesejo, in naj drža-

va odstopi samoupravnim telesom primerne tangente od donosa državne trošarine.

Ministrstvo za finance je hotelo uveljaviti načelo enakosti davčne obremenitve tudi glede samoupravnih doklad k neposrednim davkom in je zabranilo diferenciranje teh doklad na poedine vrste teh davkov. Bodi mi dovoljeno, da izrekam našo iskreno zahvalo temu ministrstvu za tako odredbo, katera je preprečila mnogo krivico in mnogo gospodarsko škodo.

V kolikor nam je bil material dostopen, hočem na kratko prikazati sedanjí način finasiranja naših samoupravnih teles. Pripomnim, da nisem mogel dobiti nobenih podatkov glede Vrbaske banovine, dasiravno smo ponovno pisali v Banjo Luko in prosili za dostavo banovinskega proračuna.

Pregled banovinskih proračunov je podan v naslednji tabeli. Omenjam, da v tabeli niso navedeni dohodki iz lastne imovine banovin, niti terjatve na zaostalih davščinah iz prejšnjih let.

Banovina	Skupna vsota izdatkov	Doklada na državne neposredne davke		Trošarina na alkoholne pijače	Druge davščine, takse itd.	Odkupnina za osebno delo (kuluk)	Dotacija od države	
		iznaša Din	v %				v % proračuna	iznaša Din
Dravska . . .	136,062.286—	40 %	30,800.000—	35,800.000—	19,080.000— ¹	—	22.7 %	30,886.622—
Savska . . .	149,454.666—	20 %	45,000.000—	46,000.000—	11,310.000—	—	26.2 %	39,194.666—
Vrbska . . .	73,071.551—	30 %	14,400.000—	4,205.000—	3,000.000—	250.000—	68.6 %	50,132.751—
Primorska . .	66,500.000—	20 %	4,000.000—	2,300.000—	1,530.000—	—	82.4 %	54,769.244.70
Drinska . . .	101,771.020—	20 %	20,650.000—	17,000.000—	7,850.000—	12,000.000—	21.2 %	21,571.066—
Zetska . . .	76,845.169—	20 %	5,200.000—	1,700.000—	871.000—	3,000.000—	76 %	58,377.779—
Dunavska . .	172,310.914—	15 %	48,097.904.46	22,275.000—	25,650.000—	15,039.223—	11.8 %	20,352.200—
Moravska . .	72,893.900—	18 %	17,460.000—	9,600.000—	2,400.000—	1,000.000—	27.2 %	19,818.899.50
Vardarska . .	79,489.811—	40 %	28,450.000—	18,000.000—	9,850.000—	—	13.6 %	10,808.811—

¹ V tej vrsti so zapopadene tudi produkcijske trošarine na premog v znesku 1,800.000— Din ter na električno energijo v znesku 1,400.000— Din, ki se pobirajo samo v Dravski banovini.

Iz sledeče druge tabele je razvidno, koliko znaša obremenitev vsakega prebivalca po banovinskih davščinah, ter

koliko pride državne dotacije na vsakega prebivalca.

Banovina	Število prebivalcev	Izdatki na glavo prebivalca	Doklada k neposrednim davkom na prebivalca	Državna dotacija na glavo prebivalca
		Din	Din	Din
Dravska . . .	1,040.000	130.80	82.40	29.70
Savska . . .	2,320.000	64.40	44.10	16.90
Vrbska . . .	850.000	86—	25.70	59—
Primorska . .	800.000	83.10	9.80	68.50
Drinska . . .	1,400.000	72.70	41.10	15.40
Zetska . . .	740.000	103.80	14.50	78.90
Dunavska . .	2,100.000	82—	52.90	9.70
Moravska . .	1,200.000	60.70	25.40	16.50
Vardarska . .	1,450.000	54.80	38.80	7.40

Relativno največji je proračun Dravske banovine. Doklada po banovinskih davščinah na državne neposredne davke znaša 40%. Tudi je obremenitev prebivalstva v tej banovini daleko največja. Proračun Vardarske banovine, katera edina ima poleg Dravske banovine 40% doklade na direktne davke, je v toliko interesanten, ker prikazuje relativno najnižje izdatke, pa tudi najnižjo državno dotacijo. Meni ni znano, zakaj da kaže ta banovinski proračun toliko razlike napram stroju ostalih banovinskih proračunov. Vsekakor pa sta prikazana pregleda instruktivna, ker do-

kazujeta očitno neenakomernost v finansiranju naših banovin, pri čemer zlasti opozarjam na neenakomernost v dokladah na direktne davke. Večina banovin se je zadovoljila z 20%, Dunavski in Moravska banovina sta ostali pod to izmero s 15% oziroma 18%, dočim znaša stopnja te doklade v Dravski in Vardarski banovini 40%.

Tudi proračuni naših velikih mestnih občin kažejo znatne razlike v svoji konstrukciji. Žal ne morem podati popolne slike, ker nismo pravočasno prejeli zadostnih podatkov, vendar pa je stvar vsaj deloma razvidna v tej tabeli:

Mesto	Skupni razhodi	Doklada na drž. neposredne davke		Občinska trošarina (uvoznina)	Ostale davščine
		Din	v %		
Beograd . . .	371,090.764—	20% ¹⁾	6,000.000—	69,000.000—	52,719.000—
Zagreb . . .	109,381.059—	35%	13,764.525—	?	?
Ljubljana . .	85,491.575—	60%	6,704.538—	18,526.000—	6,603.420—
Sarajevo . . .	31,230.806—	20%	6,094.123—	10,650.000—	2,170.000—
		do 90% ²⁾	—	—	—
Skopje . . .	39,493.578—	0%	—	10,750.000—	7,238.930—

¹ Banovinska doklada

² Doklade so diferencirane.

Iz ravnokar navedenih podatkov se vidi velika razlika v načinu, kako nalagajo velike občine v Kraljevini doklade na državne neposredne davke. Izmera teh doklad se giblje od 0% do največ 70%. V mnogih mestih se plačuje

poleg občinske doklade še banovinska, tako da znaša n. pr. v Ljubljani obremenitev po teh dveh dokladah skupaj 100%, kar znači maksimum med vsemi velikimi mesti.

(Konec prihodnjič.)

ZGUBE UPNIKOV V NEMČIJI.

Nemški zavod za konjunktorno raziskovanje je izračunal, da je bilo v prvih sedmih letošnjih mesecih v Nemčiji za 800 milijonov mark skupnih obveznosti ter da so znašale zgube po konkurzi in poravnalnih postopanjih 495 milijonov mark, torej več kot polovico vseh obveznosti. V istih mesecih lanskega leta so znašale skupne obveznosti 580 milijonov mark, izračunane zgube upnikov 370 milijonov mark. K temu pridejo še zgube, izvirajoče iz zastoja plačil in računi Zavod skupni znesek, ki so ga morali upniki v prvih sedmih letošnjih mesecih popustiti, na 700 milijonov mark. To je ogromna vsota; v dinarje preračunjena znaša skoraj 9 milijard in pol, torej več kot ves naš izvoz ali uvoz.

XIV. ZAGREBACKI ZBOR

13. — 22. IX. 1930.

SPLOŠNI MEDNARODNI VELIKI SEJM
VZORCEV S SPECIALNIMI SEJMI

1. Stavbarstva
2. Hotelov, hiš in kuhinje
3. Živilske industrije
4. Tekstilij in konf. krzna
5. Kože
6. Papirja
7. Kmetijstva

Razen tega bo tudi razstava in sejm plemenske živine

domače v dnevi 13. in 14. IX.

inozemске „ 20. „ 21. IX. 1930.

Na železnica in jadranskih parobrodih 50% popusta za obiskovalce in blago (Brezplačni povratek)

Pomudbe in poupraševanja

Tvrška Benninger & Streit G. m. b. H., Köln, Gildbachstrasse 23, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki jabolk.

Tvrška Ernst Stricker, Saarbrücken 2, St. Johannerstrasse 37, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki sadja, predvsem jabolk in hrušk.

Kvalitetna
znamka

Zahtevajte
povsod

Ljubljanski jesenski velesejem.

Gozdarska in lovska razstava privablja stalno mnogo obiskovalcev. Posebno se opaža veliko zanimanje za naš les. Veliko interesentov za naš les in lesne izdelke prihaja iz inozemstva, od česar ima naša lesna trgovina in industrija mnogo koristi, ker se na njo obračajo interesi radi dobav. Razstavo je obiskala tudi velika skupina Grkov, Francozov, od domačih pa je omembe vreden poset kmetijcev iz Apaške kotline. Tudi več držav je poslalo svoje strokovnjake na ogled gozdarske in lovske razstave. Tudi v industrijsko - obrtno in trgovsko oddelku velesejma so se začele kupčije lepo razvijati. Pomembnejše zaključke so napravili v pletenih, pisalnih strojih, kožuhovalni, gramofonih in ploščah, klavirjih, harmonikah, strojih za obdelovanje lesa, pohištvi, trikotaji in zadnje dni tudi v pekarskih strojih. Mnogo pekarskih mojstrov si je na velesejmu naročilo nove moderne opreme za svoje pekarnice. Stalno vlada veliko zanimanje tudi za razstavi misijonsko - etnološko in pa za higijensko, ki nudita toliko zanimivosti, da priporočamo ogled teh razstav vsem, ki doslej tega še niso storili. Razstava radio oddajne postaje Ljubljana je nekaj posebnega in seznanja obiskovalce z vsem, kar je moderna tehnika na tem polju iznašla. Celokupna jesenska prireditel Ljubljanskega velesejma traja do 15. septembra tega leta.

Po svetu

Pridelek sliv zaostaja letos kvantitativno za pridelkom prejšnjih let, a kvalitativno je prav dober in omogoča prodajo pod ugodnimi pogoji.

Jugoslavija je eksportirala v Švico v juliju za 1,258.000 frankov blaga, med njim za 480.000 frankov jajec, za 128.000 frankov perutnine, za 147.000 frankov hrastovih desk itd. Uvoz iz Švice v Jugoslavijo v znesku 963.000 frankov se tiče zlasti tekstilnega blaga.

V Južni Srbiji bo posebna komisija poiskala pripraven kraj za vzorčno in kontrolno ščacijo za rastlinsko produkcijo.

Generalna revizija avstrijske carinske tarife se vodi v tako pospešnem tempu, da bo končana najbrž že v začetku decembra.

V Češkoslovaški pripravljajo nov železniški zakon.

Češkoslovaške bombaževе predilnice hočejo na novo ustanoviti 1. julija razpuščeni kartel. Dalje je stavljen predlog, naj se v svrhu zboljšanja položaja bombaževih predilnic omeji produkcija za 10 do 15 odstotkov.

Obtok bankovcev v Nemčiji je znašal po zadnjem izkazu Državne banke 4707 milijonov mark in je bil krit z zlatom in devizami s 63.5%.

150 angleških premogovnikov z glavnico 10 milijonov funtov se namerava fuzionirati.

Slaba konjunktura v nemški jekleni industriji se zrcali najbolj v dejstvu, da je v nekem podjetju Renskih jeklarn številno delavcev od 1. januarja do 1. septembra padlo od 11.400 na 9.700. — Med odpuščenimi je tudi 750 uradnikov.

Konec depresije v USA, čeprav ne še takoj, naznanja avgustovo poročilo National City Bank-e.

Gospodarski položaj v Nemčiji je bil po poročilih industrijskih in trgovskih zbornic v avgustu sicer še nadalje v znamenju depresije, vendar je v doglednem času računati z zboljšanjem. Ovire poenjujejo.

Vpeljavo četrletnih dividend v Nemčiji predlaga centralna zveza nemškega bankarstva, s čimer bi se morala vpeljati tudi četrletna poročila. Izvzete bi bile sezizske industrije.

Nad deset milijard mark hranilnih vlog izkazujejo nemške hranilnice. Od pričetka leta so vloge narasle za ca. 1 milijardo mark.

Vsled sladkorne krize se zahteva v Nemčiji 20-odstotno omejitev v pridelovanju sladkorne pese. A Zuckerkreditbank d. d. razdeljuje vseeno 12-odstotno dividendo.

Rusija je kupila na Kubi zopet velike množine sladkorja, ki so še večje kot so bile one v juniju.

»Prosta trgovina in mir« se imenuje zanimiva študija profesorja Gilberta Murraya, znanega predsednika unije narodov. Ostro se obrača proti protekcionizmu.

Mednarodne cene za žico in tovrstno blago so močno znižane. V zadnjih dneh se mnogo govori o zopetni ustanovitvi Mednarodne žične eksportne zveze.

Avtomobilov je producirala Avstrija lani 6000 osebnih in 3000 tovornih voz in avtobusov; importi so znašali 9000 voz, eksporti 3000. Nemčija je pa producirala 57.000 osebnih in 24.000 tovornih voz in avtobusov; izvoz 8.000 voz, uvoz 15.000.

Ustanovljena je nemško-francoska trgovska družba s sedežem v Parizu; posredovala bo izmenjavo francoskih kolonijalnih produktov za nemške industrijske izdelke ter bo dobavljala za to potrebne kredite.

Severonemška in Združena d. d. za plovbo po Labi bo vzela iz obrata 100 ladij in bo odpustila njih moštvo, ker je vozninski položaj na trgu v Hamburgu katastrofalen in za bodoče mesece tudi ni pričakovati zboljšanja.

V Rusijo je odšlo in bo odšlo več visokokvalificiranih delovnih moči iz Češkoslovaške.

Trgovina z linolejem v Nemčiji je glede cen od 1. t. m. dalje prosta.

Cena platine pada naprej; vzrok je vedno večji izvoz iz Rusije in močno skršena poraba.

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje v kraljevini Jugoslaviji Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 26

Organizacija izvoza vina iz Jugoslavije.

Na izvajanja S. D. iz Beograda je reagirala dunajska »Neue Weinzeitung«, in S. D. odgovarja v zagrebškem »Morgenblatt«-u od 10. septembra 1930 sledeče:

»Neue Weinzeitung« na Dunaju je v št. 71 od 3. septembra z naslovom »Nemogoča organizacija jugoslovanskega vinskega eksporta v Avstrijo« zavzela stališče k mojemu članku od 31. avgusta, ki ga je v celoti ponatisnila.

Dunajski list poziva k obrambi. K temu bi pripomnili: Namena, ki ga »Weinzeitung« pri našem članku dnevne — priporočanje državno organiziranega dumpinga — naš članek sploh ni imel. Privilegirana d. d. za izvoz agrarnih produktov ima namen, da razširja naše blago v inozemstvu. Doselej smo zmeraj čakali, da so prišli tujci k nam ter da so pokupili naše blago po najnižji ceni. Tako je bilo doslej z našo žitno trgovino in ne v zadnji vrsti tudi z našo vinsko trgovino. »Weinzeitung« dobro ve, da v naši državi ni nobenih kapitalistično fundiranih eksportnih trgov. Eksportna trgovina veže velike denarne svote in mi smo glavnično revna dežela. Raziskovanje trgov in mednarodno trgovsko poročanje si more dovoliti le velika tvrdka. To so so videli tudi naši mali eksporterji. In Privilegirana d. d. je bila ustanovljena prav po prizadevanju teh krogov, ki so spoznali svojo slabost napram velikim inozemskim trgovcem.

Dejstvo je, da imajo na Dunaju tuji veletrgovci svoje lastne prodajne organizacije, in mi ne moremo uvideti, zakaj naj bo temu prepovedano to, kar je dovoljeno drugemu. Zakaj naj ne bi »prosto tekmovalen« veljalo tudi za naše tvrdke? Saj vendar ne zahtevamo nič drugega.

Po avstrijski statistiki je znašala v preteklem letu 1929 vsa zunanja trgovina Avstrije s spodaj navedenimi deželami sledeče zneske, v 1000 šilingov:

	Izvoz	Uvoz
Jugoslavija	169.321	132.079
Italija	189.437	115.485
Ogrska	163.053	327.629
Bolgarija	25.071	18.154
Francija	72.468	88.782
Grčija	15.746	35.524
Španija	8.940	10.972

Številke nam pravijo, da je bila naša trgovska bilanca napram Avstriji za več kot 37 milijonov šilingov pasivna. Prede k temu še okolnost, da je blago, ki pride iz Avstrije k nam, skoraj vesesko končni fabrikat, dočim obstoji naš izvoz v Avstrijo iz zemskih produktov, ki ne nudijo danes, kot znano, nobene rentabilnosti. Ne majhen del tega jugoslovanskega izvoza obstoji vrhu tega iz tranzitnega blaga, tako da se zgoraj navedene množine niti polno v Avstriji ne porabijo. Če naših produktov ne moremo prodati, s čim naj pa potem avstrijske industrijske izdelke kupujemo? Nakupna moč našega kmečkega prebivalstva je zelo padla. Prav Avstrija bi imela največ vzroka, da našemu izvozu ne dela nobenih ovir.

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

girane d. d. za izvoz deželnih produktov — na kateri je jugoslov. vlada merodajno udeležena, na Avstrijo ter da se ustanovi v ta namen na Dunaju podružnica. Da se prepreči ustanovitvene in uvedbene težkoče, naj se nakupi kakšna obstoječa vinska veletrgovina, ki razpolaga s primernimi skladišči, ker gre Privilegirani d. družbi zlasti za to, da forcira eksport vina iz Jugoslavije v Avstrijo. Da dosežeta ta cilj, namerava jugoslovanska vlada potom imenovane d. d. nakupiti na Dunaju tudi deset stonjih vinskih lop ter prodajati v njih izključno le jugoslovanskega vina. — V krogih avstrijskih vinogradnikov se zasledujejo načrti jugoslovanske vlade s precejšnjo skrbjo, ker se bojijo — in to precej po pravici — zmanjšanja svojih prodajnih koristi.

SPREMENBA V OGRSKIH NAKUPIH HMELJA.

Ogrska je uvozila v prvi letošnji polovici 361 meterskih stotov hmelja v vrednosti 102.000 pengö proti 230 stotom in 127.000 pengö v prvi lanskii polovici. Večji uvoz je v nasprotju s konsumom piva, ki je padel za ca. 20 odstotkov. Razlaga se iz ugodnega dobavnega zaključka v Češkoslovaški. Ta je dobavila letos 347 meterskih stotov, lani 84; Jugoslavija letos 14, lani 42; Nemčija, ki je bila lani s 104 stoti glavni dobavitelj, je letos z ogrskega trga popolnoma izginila.

PRIDELEK V POLJSKI.

Po uradnih podatkih je letošnji pridelek v Poljski v pšenici dober, v rži srednji in v ječmenu in ovsu manj kot srednji. Pridelek je trpel vsled julijske suše. Na trg bo prišlo najbrž okoli dva milijona ton žita; ker pa more domači trg konsumirati mesečno samo 250.000 ton žita, bo trg z žitom preplavljen. Zato se bo žito v prvih mesecih izvažalo, čeprav ga je komaj dosti za lastno prekrbo Poljske. In zato bo tudi vlada nakupila in vskladiščila večje množine žita.

Originalni sistemi 'Ruf' 'Duri' 'Ekaha'

Posebna novost je „Hebona“ kartoteka v obliki knjige z aparatom za knjiženje.

Vse naslove pod gotovo črko alfabeto vloženi strank ali pa posameznih vrst blaga in materiala s terminskimi označbenji pregledate fu istočasno!

Paviljon „I“
DRAGO LUNDER

Živinorejska razstava v Celju.

V torek, dne 9. septembra t. l. se je vršila v Celju na Glaziji velika razstava govedi za sodni okraj Celje, in konj za celjski in vranski sodni okraj. To je bila prva tovrstna prireditve po vojni. Da se je mogla razstava tako lepo prirediti, gre predvsem zasluga domačim denarnim zavodom, ki so prispevali za nagrade živinorejcem prav lepe zneske. Tako je prispevala Ljudska posojilnica v Celju 5000 Din, Mestna hranilnica 5000 Din, Celjska posojilnica 2500 Din in Hranilno in posojilno društvo v Celju 600 Din. Dalje je prispevala za nagrade živinorejcem še bivša mariborska oblast, samouprava 20.000 Din in okrajni kmetijski odbor 8000 Din. Da se pa je omenjena razstava vršila baš v Celju in ne v drugem kraju, gre zasluga g. županu dr. Alojziju Goričanu, ki je prispeval 5000 Din za ureditev razstavnega prostora na Glaziji, ker je celjsko sejmišče za take prireditve neprimerno in premajhno.

Že v jutranjih urah so se pomikale skozi mesto dolge vrste lepih živali, zlasti iz okolice Šent Jurja ob južni železnici, na lepo urejen razstavni prostor, kjer se je ob 9. vršila slovesna otvoritev razstave. Razstavo so posetili g. inspektor, ing. Josip Zidanšek kot zastopnik banske uprave, dalje g. glavar dr. Hubad, načelnik okrajnega kmetijskega odbora g. Al. Mihelčič in g. Martin Zupane iz Maribora. Najprej je zbrane zastopnike oblasti in živinorejce pozdravil predsednik kmetijskega odbora g. Mihelčič, nakar je po kratkem nagovoru g. okrajnega načelnika pričela trojna komisija ocenjevati živali. Skupno je bilo prignanih 280 goved, od teh 130 krav, 84 telic in 66 bikov in bikcev. Konj pa je bilo samo 21 in 7 žrebet, kar nam jasno kaže, da konjereja pri nas od dne do dne bolj peša, ker ni več rentabilna. Med govejo živino so se zlasti odlikovali stari biki ki so bili nekateri prvovrstne kvalitete. Tudi krave, predvsem one iz živinorejske zadrage v Šent

Jurju, so bile nekatere prav lepe. Telice pa nikakor niso mogle zadovoljiti. V splošnem je bil prignani material prav dober. Najbolj so se odlikovali kraji Št. Jurij, Dramlje in Vojnik. V Savinjski dolini pa je še vse premalo pravega zanimanja za umno živinorejo. Glede pasme so bile večji del domače sivopšenične, le nekaj je bilo sivih (montafoncev), kot n. pr. one g. Pollaka iz Novega kloštra pri Sv. Petru, ki so bile res krasne živali. Nagrad se je razdelilo v denarju 39.000 Din, dalje 18 kolajn, srebrnih in bronastih. Prvo nagrado za bika je dobil posestnik Zdolšek Jožef iz Št. Jurja ob južni železnici v iznosu 600 Din in srebrno kolajno. Za kravo pa zopet iz Št. Jurja, posestnik Martin Kroflič v iznosu 400 Din in srebrno kolajno. Prve nagrade je dobilo 9 krav in 3 biki. Druge nagrade 52 krav in telic ter 19 bikov. Tretje nagrade 108 krav in telic ter 25 bikov. Najlepše živali so se fotografirale in odbrale za razstavo v Zagrebu. Pred razdelitvijo nagrad se je v kratkih nagovorih opozarjalo živinorejce na še večje zanimanje za živinorejo, ki ima v naših krajih kot glavna panoga gospodarstva največ bodočnosti.

* * *

Ljubljanska borza

Tečaj 12. septembra 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.745
Berlin 1 M	—	13.455
Bruselj 1 belga	—	7.8796
Budimpešta 1 pengö . .	—	9.8905
Šarh 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	—	7.9793
London 1 funt	—	274.61
Newyork 1 dolar	—	56.38
Pariz 100 fr.	—	221.79
Praga 100 kron	167.22	168.02
Tret 100 lit	294.70	296.70

Kolinska
TVORNICA CIKORIJE

Priporoča
svoje izvrstne izdelke

Razno

Sprememba v monopolu lanu v Latviji. Baltske obrabne dežele so med glavnimi producenti lanu. Načrt prelevitve državnega monopola lanu v Latviji je postal sedaj konkreten. Zakonski načrt predvideva preureditev monopolnega urada lanu v avtonomno državnogospodarsko podjetje, upravljano od treh direktorjev, kojih potrditev si pridružuje min. kabinet. Financiranje potom države bo ostalo, a za to potrebna sredstva bi se morala omejiti, obenem pa obrestovati. Čisti dobiček bi moral pripasti producentom lanu kot premija. Obratno bi se morale zgube kriti iz rezervne glavnice, ki jo bo treba še osnovati, v skrajnem slučaju bi pa priskočila država na pomoč. Iz vsega tega vidimo da ni nameravano dosti več kot upravnotehniška reforma, ki bi na obstoj monopola kot takega po vsej verjetnosti še ne vplivala bistveno.

Novela k italijanskemu konkurznemu in poravnalnemu pravu postane 10. t. m. zakon. V 30 odstavkih vsebuje precej bistvene nove določbe pravnega postopanja. Postopanje bo pospešeno, formalnosti zmanjšane itd.

Konjunktorna prognoza za ameriško industrijo. Znani finančni list »Barron's Weekly« priobčuje na podlagi produkcijskih števil preteklega leta in ob predvidni cenitvi bodoče potrebe, upoštevajoč prodajne težkoče v inozemstvu, konjunktorno prognozo ameriške avtomobilne industrije za letošnji in za prihodnja štiri leta. Računijo z letno povprečnostjo 5.200.000 avtomobilov in sicer za posamezna leta takole: 1930 4.941.000, 1931 5.098.000, 1932 5.219.000, 1933 5.325.000, 1934 5.417.000, skupaj 26 milijonov avtomobilov. V USA se nahaja sedaj nad 26.500.000 avtomobilov ali 76 odstotkov vseh avtomobilov na svetu. — Domnevani eksport naj doseže leta 1930 998.000 voz, nato pa 1.098.000, 1.207.000, 1.328.000 in 1.461.000, skupaj 6.092.000. Verjetna izločitev avtomobilov bo znašala 2.823.800 voz, 3.177.100, 3.264.400, 3.414.900 in 3.582.100, skupaj 16.262.300 voz. Torej bi bilo na koncu leta 1934 v USA ca. 30.147.000 avtomobilov, število, ki proti sedanjemu številu razmeroma ni posebno visoko.

Kuba hoče omejiti sladkorno produkcijo. Za proučevanje sladkorne kripe imenovana komisija na Kubi je svoja posvetovanja odložila, ne da bi bila prišlo do končnega sklepa o ponudbi kubanskih sladkornih farmerjev glede omejitve domače produkcije. V splošnem je bila ta ponudba ugodno sprejeta. Če se bo dosegla pritrditev vseh udeleženi ameriških sladkornih industrij, se bo nemudoma sklicala svetovna sladkorna konferenca, ker imajo brez sporazuma vseh dežel sladkorne produkcije dogovori med Kubo in USA za svetovnotržišni razvoj le malo pomena. — O svetovni sladkorni konferenci se je že neštokrat govorilo in bralo, tudi so se zastopniki raznih držav že posvetovali, a vselej je prišel nazadnje kakšen zadržek vmes, večinoma od strani Jave.

Težkoče v sindikatu demantov. Pred nekaj časa napovedana pogodba med demantnim sindikatom in južnoafriško vlado najbrž še ni podpisana; sliši se namreč, da zahteva vlada bistveno zvišanje njenega kvolnega prodajnega deleža, določenega prvotno s poldrugim milijonom funtov na leto. Sindikat je proti tej zahtevi in se hoče odločiti tržni kontroli. Ker ima pa sindikat toliko demantov, da je preskrba trga zajamčena za eno leto, bi opustitev tržne kontrole pomenila bistveno razvrednotenje tudi njegovih zalog.

Herriot primerja Panevropo z USA. Herriot, velik pristaš Briandove spomenice o evropski zvezi, je priobčil v zadnji številki »Ere Nouvelle« veliko študijo o Zedinjenih državah Evrope. Poudarja, da je položaj Evrope sedaj podoben položaju v Ameriki pred ustanovitvijo USA. Pri tem ima Evropa nedvomno prednost, da so evropski narodi med seboj dosti bolj homogeni nego narodi v USA. Celo med Norveško in Španijo so razlike dosti manjše kot med Alasko in Florido ali Kalifornijo. Zato se mora ustanoviti Panevropa na temelju resničnih Zedinjenih držav Evrope. — Herriot je eden prvih francoskih državljanov in je bil dolgo časa francoski ministrski predsednik. Ni baš Briandov pristaš, a prizna to, kar se mora priznati.

Pomoč poljedelstvu v USA. Poljedelski minister Hyde v USA je dal za podporo kmetov, ki so trpeli vsled suše, na razpolago 200 milijonov dol. Od tega zneska se bo porabilo za cestne gradbe 50 milj. dol., da bodo imeli kmetijski delavci možnost zaslužka. Vlada upa, da bodo prispevale tudi posamezne države z istim zneskom, tako da bo dobilo kmetijstvo 400 milj. dol. na razpolago, od česar bi prišlo na gradbeni program vsaj 260 milj. dol.

Prva avstrijska tovarna »Glanzstoff«. Po poročilih z Dunaja obstoji namen, da se v jeseni zopet spravi v obratovanje tovarna »Glanzstoff« v Pöltenu, ki je bila ustavila delo. Hočejo izvesti strojne spremembe, ki naj omogočijo obratovanje z manjšim številom delavcev kot doslej, zlasti še, ker so pri nemških obratih produkcijski stroški večkrat razmeroma nižji in je razmerje števila delavcev do produkcije ugodnejše.

Tržna poročila

TRG JAJEC.

Zadruga za eksport jajec v Št. Juriju ob južni železnici javlja: Kljub temu, da govorijo zadnja londonska poročila o slabem razpoloženju in dajo malo upanja za skorajšnje izboljšanje, se na kontinentu vendarle čuti pozitivnejše trga. Produkcija vidno pada in Rusija, naš najbolj nevarni konkurent, je letos v eksportu jajec popolnoma odrekla. Nakupna cena se giblje med Din 0-95 in 1-—.

BAISSE BAKRA ZMANJSUJE DOBIČKE.

Nevada Consolidated Copper Comp je zaključila drugo letošnje četrtletje s čistim dobičkom 160.000 dolarjev napram 2.200.000 dol. v prvem četrtletju in 3 milijone 790.000 dol. v drugem lanskem četrtletju. To drastično skrajšanje dobička je posledica padle cene bakra, nazadovanje bakrene produkcije družbe od 39-7 milj. funtov v prvem četrtletju na 35-7 milj. l. v drugem četrtletju in pa tudi posledica zvišanih produkcijskih stroškov od povprečno 9-76 cents za 1 angl. funt v prvem četrtletju na 10-28 cents v drugem četrtletju.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe glede dobave meril, bičev, vzd, vijakov, zakovic itd. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 22. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1800 kg betonskega železa. — Direkcija državnega rudnika Kakarj sprejema do 24. septembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg kompresorskega olja, 1000 kg cilindrskega olja in 3000 kilogramov strojnega olja. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 26. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1 kompletne hladilnice za avtomobil, 1 kompletne žage za drogove, 4 komadov polnih gum, 1 svinčenega kabla, raznega jeklenega materiala, 800 kg vijakov ter glede dobave 1 jeklenega peresa za avtomobil. — Dne 26. septembra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija glede dobave skretnic; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave brezovih metel in raznih ščetk. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Prodaja svinčenega sulfida se bo vršila potom pisarne licitacije dne 26. septembra t. l. pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Subotici. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa železniške restavracije na postaji Sunja se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 26. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznoversno žganje,
moko in deželne pri-
delke. • Raznoversno
rudninsko vodo.

Lasna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

KASTELIC NI DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 9

PRITLIČJE L. VO

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Med-
vode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne
papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA

Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

MERCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samoprodaja
za Slovenijo vseh izdelkov tovarne
za dokumentni in kartni papir
BRATJE PIATNIK - RADEČE

LJUBLJANA -- KOLODVORSKA UL. 3.

- KNJIGOVEZNICA - K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE
ŠTRACE
JOURNALE
ŠOLSKE
ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE
KNJIŽICE
RISALNE
BLOKE
I. T. D.